

PROJECTE CULTURAL

REGISTRE DE MODIFICACIONS	4
1. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE	4
1.1. Antecedents i descripció actual	4
1.2. Alumnat implicat	4
1.3. Professorat i agents educatius implicats en el Projecte	5
2. OBJECTIUS	5
3. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE	6
3.1. Projectes	6
3.1.1. Projectes globalitzats (internivell) i Sant Jordi	6
3.1.2. Treball de recerca: elevator pitch i Projecte TR	7
3.1.3. Creadors en Residència	8
3.1.4. Aprenentatge i Servei Comunitari (APSC): Joves constructors de Pau i Solidaritat.	8
3.1.5. Escoles + Sostenibles	9
3.2. Participació en concursos organitzats per entitats externes	10
3.2.1. Concurs de Matemàtiques Prova Cangur i Copa Cangur	10
3.2.3. Olimpíada de Biologia	10
3.2.4. Jocs Florals escolars de l'Eixample i Jocs Florals de la Fira Modernista de l'Eixample	10
3.2.5. Olimpíada Filosòfica	10
3.2.6. Concurs lectura en Veu alta	11
3.2.7. Projecte Mosquito Alert	11
3.2.8. Projecte Enginy	11
3.2.9. Lliga de Debat	12
3.3. Participació en concursos organitzats pel centre	12
3.3.1. Concurs literari en llengua catalana	12
3.3.2. Concurs literari en llengües estrangeres	12
3.3.3. Concurs de disseny gràfic: agenda escolar	13
3.3.6. Concurs Divendres a l'Esprint	13
3.3.7. Concurs Disfressa el teu llibre	14
3.3.8. Concurs Carnestoltes	14
3.4. Activitats per a tothom: Festes institucionalitzades de l'Institut	14
3.4.1. Festa de Nadal i Pastissos solidaris	14
3.4.2. Festa de Sant Jordi	15
3.4.4. Festa de Final d'Etapa de 4t d'ESO i 2n de Batxillerat	15
3.4.5. Festa de Carnestoltes	16
3.5. Activitats complementàries dels diferents departaments i sortides i activitats vinculades al Pla d'Acció Tutorial	16
3.6. Viatges i intercanvis	16
3.6.1. Cursets d'esquí	16
3.6.2. Viatges: Nord d'Espanya i París.	16
3.6.3. Intercanvis lingüístics: departament d'alemany, anglès, italià i francès.	17
3.6.4. Acampada	18
3.7. Joves Eixample	18

3.8. Activitats esportives: AEE	18
3.8.1. Futbol-sala, vòlei, curses d'orientació.	19
3.8.2. Jornades esportives. Divuit hores de voleibol i les trenta hores esportives (futbol, orientació i voleibol).	19
4. AVALUACIÓ DEL PROJECTE	19

REGISTRE DE MODIFICACIONS

Data d'elaboració, revisió i/o modificació	Capítols
1/7/2025: elaboració i aprovació	

1. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

1.1. Antecedents i descripció actual

Aquest Projecte Cultural de l'Institut Jaume Balmes neix de la feina feta des de fa molt de temps a l'institut tant per professors i professores, com per l'alumnat, l'AFA, i d'altres membres de la comunitat educativa que, a partir de diferents comissions o d'iniciatives, fan que el nostre projecte cultural sigui molt viu i participatiu. Creiem que gràcies a aquesta implicació els àmbits artístic, cultural i social del nostre centre es viuen amb intensitat.

El Projecte Cultural neix del Projecte Educatiu de Centre i, a part de ser el motor dels diferents estaments de la comunitat educativa de l'institut, vol també aglutinar totes les propostes d'actuació dels diferents agents per tal de formar un institut viu, compromès, arrelat al seu barri i on tothom es trobi a gust.

És per això que s'organitzen totes les activitats desglossades en aquest projecte i s'intenta participar en activitats organitzades per altres entitats.

Tal com contempla el nostre PEC, quedem integrats dins del Pla Educatiu de la Ciutat de Barcelona.

1.2. Alumnat implicat

La participació de tot l'alumnat del centre en el Projecte Cultural n'és l'objectiu principal. No només volem que els nostres nois i noies participin de totes les activitats del Projecte,

sinó que volem també que se'l facin seu, que no siguin elements passius, que siguin elements actius tant en la seva realització, com en la coordinació, participació i avaluació.

És per això que s'intenten crear diferents comissions perquè això sigui possible. Actualment, tenim diferents grups d'alumnes que s'encarreguen de dinamitzar el centre en l'àmbit de la sostenibilitat (delegats i delegades verds), en l'àmbit esportiu (són els dinamitzadors esportius i fan aquesta tasca tant en horari escolar com en horari extraescolar) i es motiva l'alumnat a participar activament en totes les activitats que es duen a terme. A més a més, puntualment es formen d'altres grups d'alumnes per a dur a terme activitats diverses (exposicions a l'Institut, xerrades, actuacions musicals, recollida d'aliments...). També tots els delegats i delegades són part activa d'aquest projecte.

1.3. Professorat i agents educatius implicats en el Projecte

Gran nombre de professors i professores també participen activament en la preparació i realització de les diferents activitats del nostre Projecte Cultural, organitzats en comissions.

La feina de coordinar tot aquest projecte recau en el/la coordinador/a d'activitats, que amb l'ajuda del coordinador pedagògic, els responsables de les comissions, les coordinadores/es de nivell i tots els tutors i tutores intenten col·laborar en l'aplicació del Projecte.

L'AFA dona tot el suport a les activitats del centre.

2. OBJECTIUS

- Impulsar la realització d'activitats sobre el coneixement i la cultura

Des dels diferents departaments s'organitzen activitats de suport a la tasca docent per a tot l'alumnat, així com d'altres activitats complementàries fora de l'horari acadèmic, de caràcter voluntari.

Totes les activitats es fan públiques als suros de les aules, als suros generals, a la web del centre i a les xarxes socials.

- Promoure la participació de l'alumnat en les activitats del centre

Tal com s'ha explicat en la introducció, la implicació del màxim nombre d'alumnat és fonamental en la realització del nostre Projecte Cultural. El Projecte és amb ells i per a ells.

- Fomentar la realització d'experiències en el camp de la formació reglada i no reglada que complementin qualitativament els processos de formació i aprenentatge social del jovent.

Incloem en aquest Projecte totes les activitats que realitzem, tant les reglades que s'organitzen des de cada departament (la majoria en horari lectiu, però moltes també en

horari no lectiu), com totes aquelles no reglades que acaben de completar la formació integral del nostre alumnat.

- **Afavorir mecanismes de relació i col·laboració entre el nostre centre, altres centres i associacions del barri, districte, de la ciutat de Barcelona i d'altres indrets que permetin apropar el centre a altres realitats i fer intercanvi d'experiències.**

Intentem estar atents a tot allò que ens poden oferir les diferents entitats del barri i de la nostra ciutat, sobretot de les més properes i intentem participar i col·laborar en totes aquelles activitats que pensem que són profitoses per a l'educació integral del nostre alumnat des de les propostes educatives i culturals de les diferents institucions, com ara l'Ajuntament de Barcelona.

- **Impulsar la condició i consciència europea dels nostres alumnes i contribuir a la construcció d'una Ciutadania Europea.**

L'aprenentatge de les llengües i cultures europees ocupa un lloc destacat en el nostre currículum. Des de l'àmbit cultural cal potenciar la vivència i la convivència pluricultural europea. En aquest sentit, són de destacar tots els intercanvis que realitzem amb altres instituts d'Europa (Alemanya, França i Itàlia) i el viatge de final d'etapa de Batxillerat a París. També cal mencionar la impartició del *baccalauréat* francès al Batxillerat i la participació en la xarxa alemanya PASCH.

- **Prioritzar els projectes que tinguin relació amb les arts plàstiques, les arts dinàmiques, imatge i disseny i mitjans audiovisuals i també aquells que afavoreixin la divulgació dels coneixements científics i la recerca.**

Es participa en diferents concursos artístics i programes que fomenten la creativitat. També es pren part en concursos científics i es promou que l'alumnat presenti els treballs de recerca de segon de Batxillerat a diferents entitats que premien l'excel·lència.

- **Implicar tot el centre.**

Involucrar el màxim de professorat, estudiants, famílies, i professionals que vulguin participar, cadascú des de les seves circumstàncies, en fer realitat el Projecte Cultural de l'Institut.

3. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

El centre és obert a tota mena d'activitats culturals i lúdiques organitzades pels mateixos alumnes, l'AFA, els Departaments i entitats diverses que donen sentit al nostre Projecte Cultural. Us els presentem a continuació:

3.1. Projectes

3.1.1. Projectes globalitzats (internivell) i Sant Jordi

Cada curs escolar, el nostre centre organitza un Projecte Globalitzat de Centre, que es duu a terme durant tres dies consecutius amb l'objectiu de treballar de manera interdisciplinària i internivell un tema transversal d'interès pedagògic i social. Aquesta experiència està dirigida a l'alumnat de 1r, 2n i 3r d'ESO, fomentant la col·laboració,

l'aprenentatge significatiu i el desenvolupament de les competències específiques i transversals.

Aquest projecte es basa en una metodologia activa i participativa que permet als estudiants explorar un tema des d'una perspectiva global, combinant diferents àrees del coneixement. Els temes abordats varien cada any i han inclòs àmbits com **la solidaritat, les emocions i l'art**, promovent així valors essencials com l'empatia, la creativitat i la consciència social.

Durant aquests tres dies, els alumnes treballen en **grups internivell**, la qual cosa afavoreix l'enriquiment mutu entre estudiants de diferents edats i nivells d'aprenentatge. A més, els docents de diverses matèries dissenyen activitats interdisciplinàries que permetin als alumnes connectar coneixements i habilitats de manera pràctica i contextualitzada.

L'estructura del projecte inclou **tallers, dinàmiques de grup, activitats creatives i reflexives, sortides pedagògiques i exposicions**, adaptant les metodologies a les necessitats i interessos dels participants. Aquesta experiència contribueix a la motivació dels estudiants, tot oferint un espai per al desenvolupament personal i acadèmic més enllà del currículum tradicional.

El **Projecte Globalitzat de Centre** s'ha consolidat com una experiència enriquidora que reforça la cohesió del centre, potencia el treball en equip i impulsa una visió educativa més holística i integradora. Una oportunitat per experimentar una manera diferent d'aprendre, més dinàmica i significativa, que impacta positivament tant en l'alumnat com en la comunitat educativa en general.

El segon projecte que es realitza al centre amb les hores de gestió autònoma és el de **Sant Jordi**. Hi participen els grups de 1r, 2n i 3r d'ESO i la durada és de tres dies.

L'objectiu és que l'alumnat s'impliqui en l'organització i celebració de la diada de Sant Jordi i pretén **estimular la participació** en els diferents concursos organitzats pels departaments implicats.

Durant els dos primers dies es realitzen tallers al voltant de la literatura i el grafisme, ja que una de les categories del concurs de Sant Jordi és la del disseny de l'agenda del curs següent. També, cadascun dels nivells realitza una ruta literària per la ciutat. El tercer dia es destina a elaborar individualment les diferents produccions que seran presentades al concurs, preparar tots els elements decoratius de la diada de Sant Jordi i a la recollida de llibres per muntar una parada d'intercanvi.

3.1.2. Treball de recerca: *elevator pitch* i Projecte TR

Amb l'objectiu d'acompanyar l'alumnat de primer de Batxillerat en l'elaboració del seu Treball de Recerca, l'institut proposa dues activitats:

En primer lloc, els tres darrers dies de desembre, primer de Batxillerat comença a treballar el Treball de Recerca. El primer dia van a la biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra a participar en una conferència on se'ls explica com fer un Treball de Recerca i com fer citacions en un text. La segona sessió, l'alumnat fa, amb l'ajut d'unes instruccions detallades, un vídeo *elevator pitch*. Aquest vídeo es projecta l'endemà i s'avalua amb l'ajut d'una rúbrica.

En segon lloc, coincidint amb els dies de projecte de l'ESO, es dediquen tres dies a avançar en el TR a classe amb la supervisió del professorat i l'orientació del tutor o tutora del TR. En acabar aquests tres dies, l'alumnat ha de lliurar un document amb la feina feta. L'alumnat és avaluat amb una rúbrica d'avaluació.

3.1.3. Creadors en Residència

El projecte "Creadors en Residència" és una iniciativa organitzada conjuntament per l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), Fàbriques de creació, A Bao a Qu i el Consorci d'Educació de Barcelona amb la col·laboració de diferents equipaments culturals de primer nivell, com el MACBA, la Sala Beckett, el Mercat de les Flors o el MNAC. L'Institut Jaume Balmes s'hi ha adherit com a participant del projecte des del curs 2016-2017, vinculat a la matèria optativa d'Educació Artística de 4t d'ESO.

Aquest projecte pretén sensibilitzar i educar en la percepció, comprensió i gaudi de les arts, com a factor clau pel desenvolupament cultural de la ciutat. Parteix de la necessitat de vincular la creació artística i l'educació, tant per acostar l'art al jovent com per generar noves metodologies i nous models d'aprenentatge en el context de l'educació secundària.

Els i les artistes residents, altrament creadors i creadores, intervenen als instituts com a autors, i desenvolupen els seus projectes acompanyats per l'alumnat que participa de manera habitual en el procés de creació. Es tracta de generar un ambient similar al taller renaixentista, on la transmissió de coneixement es produeix fonamentalment a través de la participació i del contacte directe amb l'obra i qui la crea. L'alumnat, per tant, compartirà el projecte i el procés i hi participarà de manera activa. La reflexió esdevindrà una part important del procés d'aprenentatge.

És un projecte adreçat a la promoció de la creativitat artística, és a dir, a l'estimulació de la capacitat individual i col·lectiva de pensar, innovar i transformar la realitat tot jugant el binomi educació/cultura. Es tracta, en definitiva, d'un programa que contribueix a posar les bases per tal que sorgeixin situacions que estimulin la innovació i la creativitat.

3.1.4. Aprenentatge i Servei Comunitari (APSC): *Joves constructors de Pau i Solidaritat.*

El projecte d'Aprenentatge i Servei Comunitari es realitza des del curs 2015-16 amb tots els nois i noies de 4t d'ESO, amb la col·laboració d'entitats i fundacions socials de diferents àmbits.

És una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat, on l'alumnat es forma treballant sobre necessitats reals del seu entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

L'objectiu de l'APSC és educar la consciència de comunitat a partir de la creació i desenvolupament de projectes socials com a ciutadans i ciutadanes actius en una societat que en un futur estarà plenament en les seves mans. Promou una reflexió constant i un aprenentatge vivencial i significatiu.

Al llarg del projecte, l'alumnat ha col·laborat amb les següents entitats i/o serveis: Amnistia Internacional, Arrels Fundació, Associació contra el càncer a Barcelona, Banc dels aliments, Comunicadors socials, Fundació Jubert Figueras, Jaume Balmes padrins,

Jaume Balmes Història; Obra social Sant Joan de Déu-Magic Line, Joves Eixample, Sant'Egidio i Escoles + Sostenibles. El servei de Comunicadors socials dona cobertura informativa a totes les sessions i en publica l'activitat als canals propis de l'institut.

Les principals actuacions del projecte són: la presentació del projecte i de les diferents entitats a l'alumnat, sessió on participen representants d'aquestes; sessions d'aprenentatge per promoure la reflexió; desenvolupament del treball a fer pels alumnes en cada servei, en horari escolar i no escolar; difusió de les activitats i presentació de les tasques dutes a terme en la sessió de Cloenda amb l'assistència de les entitats implicades en el projecte.

3.1.5. Escoles + Sostenibles

A partir de la Comissió Verda, els delegats i delegades verds de totes les classes, alumnat voluntari, professorat de la comissió i tothom que ha volgut participar, treballem per consolidar les campanyes referents a la separació i reducció de residus.

Les accions que realitzem són l'enverdiment de l'Institut i manteniment de les plantes i de l'hort, la participació en l'APSC d'Escoles + Sostenibles, la dinamització del projecte Embolcalls + Sostenibles i esmorzars més saludables, la conscienciació de la separació i reutilització del paper, la creació de la decoració de Nadal sostenible, la participació en la campanya de reutilització de fundes de dossier, la separació dels envasos en tots els àmbits de l'institut i la reutilització dels gots en tots els actes institucionals.

3.1.6. Projecte ALIA

ALIA és el programa de Mediació del CCCB per a joves que relaciona divulgació científica i creació i permet un espai de conversa i treball col·laboratiu entre centres d'investigació científics i tecnològics, agents de l'ecosistema cultural i escoles.

El seu objectiu és identificar els reptes més urgents i determinants per a les societats contemporànies i crear un material de treball associat per estudiants de 4t d'ESO i 1r de Batxillerat.

Per exemple, hem treballat sobre els boscos i la biodiversitat en el context de la crisi climàtica, i hem reflexionat sobre la relació entre natura i cultura. Ho hem fet amb la col·laboració dels investigadors del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) i l'escriptor i periodista Gabi Martínez, especialista en la relació entre literatura i natura.

El pròxim curs ens aproximarem a la recerca en el camp de la bioenginyeria en col·laboració amb l'Institut de Bioenginyeria de Catalunya (IBEC). La ciència i la tecnologia actuals estan provocant canvis accelerats en la societat, i estan transformant la medicina per millorar la nostra qualitat de vida. Des de la modificació genètica fins a la fabricació d'òrgans i teixits, la ciència ens permetrà, potser, millorar-nos. Però, si podem canviar el nostre cos i les nostres capacitats, què vol dir realment ser humà? Quin paper tenen els límits ètics en aquesta evolució?

3.2. Participació en concursos organitzats per entitats externes

3.2.1. Concurs de Matemàtiques *Prova Cangur* i *Copa Cangur*

Les Proves Cangur i la Copa Cangur són activitats promogudes per la Societat Catalana de Matemàtiques, societat filial de l'Institut d'Estudis Catalans, amb l'objectiu d'estimular i motivar l'aprenentatge de les matemàtiques a través de la resolució de problemes.

A les Proves Cangur hi participa de forma obligatòria l'alumnat de 1r fins a 4t d'ESO, i de forma voluntària l'alumnat de Batxillerat. La Copa Cangur és una competició per equips, en la que hi participa de forma voluntària l'alumnat de 1r i 2n d'ESO (Categoria Cadet) i 3r i 4t d'ESO (Categoria Júnior). Mentre que les primeres se celebren al centre, en la competició per equip, ens traslladem a alguna de les seus del concurs.

3.2.3. Olimpíada de Biologia

L'Olimpíada de Biologia de Catalunya té com a principal objectiu incentivar l'interès dels estudiants de Batxillerat en l'estudi de la Biologia i reconèixer públicament el seu esforç. És una activitat organitzada per diverses institucions científiques, que són el Col·legi de Biòlegs de Catalunya, el Col·legi de Doctors i Llicenciats de Catalunya, la Institució Catalana d'Història Natural, el Seminari Permanent de Ciències Naturals, la Societat Catalana de Biologia i les diverses universitats públiques catalanes: UB, UAB, Universitat de Girona, Universitat de Lleida, Universitat Rovira i Virgili i Universitat de Vic.

L'Olimpíada se celebra en dos dies diferents, el primer és una jornada a la UB o la UAB, segons l'any, on l'alumnat fa una prova teòrica sobre el contingut curricular de 1r i 2n de batxillerat i, un cop acaben, per tal d'esperar el resultat de la prova, participen en una conferència a càrrec d'un científic internacional de renom. Els vint primers classificats d'aquesta prova participaran en una segona jornada en què faran la part pràctica. Per tancar l'Olimpíada es fa un acte de reconeixement i d'entrega de guardons a l'Institut d'Estudis Catalans, on també s'anuncien els noms de l'alumnat classificat per a participar en l'Olimpíada espanyola de Biologia.

Des del Seminari de Biologia i Geologia animem l'alumnat de 2n de batxillerat a participar-hi i els orientem sobre com han de preparar la prova.

3.2.4. Jocs Florals escolars de l'Eixample i Jocs Florals de la Fira Modernista de l'Eixample

Un cop l'alumnat presenta les seves obres literàries als concursos organitzats pel departament de català, aquest tria les millors obres i les presenta a diferents concursos de l'Eixample. Aquests concursos són organitzats per l'Ajuntament de Barcelona i hi pot participar l'alumnat seleccionat de 1r de l'ESO a 2n de Batxillerat.

L'objectiu d'aquests premis és la difusió de les obres literàries guardonades i suposa un reconeixement artístic per a l'alumnat.

3.2.5. Olimpíada Filosòfica

La Societat Catalana de Filosofia, la UB i la UAB organitzen cada any l'Olimpíada de Filosofia. Des de l'Institut Jaume Balmes proposem participar, de les quatre modalitats que ofereixen, en la modalitat Dissertació Filosòfica. Aquesta modalitat està pensada per a l'alumnat de 1r i 2n de Batxillerat. L'activitat, a fer fora de l'horari lectiu a la UB, consisteix

a fer, presencialment, una dissertació en forma de pregunta relacionada amb un tema que cada any va canviant. L'alumnat participant haurà d'elaborar una reflexió personal argumentada seguint les pautes de la dissertació que es troben a l'apartat corresponent del bloc de l'OFC.

A la primera fase l'alumnat participant haurà de realitzar una dissertació escrita. En cas de resultar seleccionada, l'alumna/e passarà a la segona fase (final) que consistirà en la defensa oral pública de la seva dissertació davant d'un tribunal.

La idea del Departament de Filosofia de l'Institut és proposar a l'alumnat interessat l'opció de participar-hi, tenint en compte que només es permet la participació de tres alumnes per centre educatiu.

3.2.6. Concurs lectura en Veu alta

Amb l'objectiu de fomentar la lectura i, especialment, la lectura en veu alta, La Fundació Enciclopèdia Catalana i el Departament d'Educació de la Generalitat convoquen en concurs Lectura en Veu Alta. Hi participa l'alumnat voluntari de 2n a 4t de l'ESO, acompanyat pel professorat del departament de català.

3.2.7. Projecte Mosquito Alert

El projecte Mosquito Alert és un projecte de ciència ciutadana per investigar i controlar mosquits transmissors de malalties. Es tracta d'unir la ciutadania, científics i gestors de salut pública i medi ambient per lluitar contra el mosquit tigre i el mosquit de la febre groga, vectors de Zika, Dengue i Chikungunya.

És un projecte coordinat per quatre institucions públiques de l'àmbit de la investigació científica. El CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals), la Universitat Pompeu Fabra (UPF), ICREA (Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats) i el CEAB-CSIC (Centre d'Estudis Avançats de Blanes).

Des de l'Institut es coordina a través del seminari de Biologia-Geologia i hi participa l'alumnat de la matèria de Reptes de Biologia-Geologia de 1r de batxillerat.

3.2.8. Projecte Enginy

El Programa Enginy s'ofereix com a mesura universal per a l'atenció educativa de tot l'alumnat d'ESO en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Els diferents projectes o tallers que s'ofereixen a alumnes de 3r i 4t d'ESO esdevenen un tastet d'oficis i de nous aprenentatges que abasten diferents àmbits professionals. La participació en el projecte facilita l'orientació de l'alumne cap a itineraris formatius, fomenta el vincle amb el centre per millorar l'assistència regular i permet despertar vocacions per ajudar a definir el futur educatiu i professional.

L'alumnat de 3r i 4t d'ESO hi participa un dia per setmana durant el segon i el tercer trimestre. El professorat del Departament d'orientació acompanya i fa el seguiment d'aquest alumnat.

Els centres dels diferents tallers elaboren un informe d'aprofitament, i aquest repercuteix en la qualificació de les competències bàsiques d'una matèria cada trimestre i en la valoració que l'equip docent fa a la junta d'avaluació final sobre l'assoliment de competències transversals de secundària.

3.2.9. Lliga de Debat

La Xarxa Vives d'Universitats és una organització dels Països Catalans que agrupa a 22 universitats. Cada any organitzen la Lliga de Debat, on grups d'alumnes de diferents centres educatius (en principi, cinc per centre educatiu) debaten sobre un tema, que cada any va canviant, en format de lliga. La idea és fomentar l'esperit crític, aprofundir en la necessitat d'argumentar les idees i de potenciar el treball en grup.

El Departament de Filosofia, a l'inici de curs, proposa a l'alumnat de 1r de batxillerat si hi estan interessats. Si és el cas, es comença a treballar pensant en la lliga. Cal tenir en compte que la demanda és prou elevada i la Xarxa fa una selecció prèvia.

La lliga se centra al mes de febrer, tot i que les dates poden canviar depenent de la universitat a la qual el centre s'adscriu. Si l'equip fos el guanyador, hi ha una segona fase i, fins i tot, una tercera a escala nacional.

3.3. Participació en concursos organitzats pel centre

3.3.1. Concurs literari en llengua catalana

Amb motiu de la diada de Sant Jordi, el departament de català convoca i dona a conèixer les bases del concurs; es donen tres premis de poesia i tres premis de prosa cada dos cursos (1r-2n d'ESO, 3r-4t d'ESO i 1r-2n BTX). En alguns casos també es donen accèssits.

El concurs premia la qualitat de l'obra literària d'acord amb les normes del concurs, valora el grau de participació de l'alumnat i els treballs.

3.3.2. Concurs literari en llengua castellana

Amb motiu de la diada de Sant Jordi, es convoca el concurs literari de poesia i prosa en llengua castellana. Es divideix en tres nivells: Poesia I, Poesia II, Poesia III, Prosa I, Prosa II i Prosa III, que es corresponen amb 1r i 2n d'ESO; 3r i 4t d'ESO, i Batxillerat. A cada modalitat es donen tres premis (amb la possibilitat que quedin deserts o amb accèssit).

S'estan implementant últimament sistemes de participació (integrar-lo en un projecte) per a prevenir l'ús d'intel·ligències artificials i preservar que l'obra sigui original i reflecteixi la participació real de l'alumnat.

3.3.2. Concurs literari en llengües estrangeres

El departament d'anglès convoca i dona a conèixer les bases dels concursos en llengua anglesa. Pel que fa a 1r i 2n d'ESO, l'alumnat crea un còmic; l'alumnat de 3r i 4t escriu una narració i l'alumnat de Batxillerat pot triar el gènere: poesia o prosa. Es valora la qualitat

de l'obra, però també el domini de la llengua anglesa. Es concedeixen dos premis per a cada categoria.

El departament de francès convoca i dona a conèixer les bases dels concursos en llengua francesa. Es convoquen dos premis per a cada categoria, 3r i 4t d'ESO i Batxillerat. L'alumnat crea un cal·ligrama. En aquest concurs es valora el nivell de llengua francesa però també la qualitat artística.

Tot l'alumnat d'alemany, des de 1r de l'ESO fins a 2n de batxillerat, participa en el certamen de Sant Jordi. El cap de departament és el responsable de convocar i donar a conèixer les bases del concurs i els premis que s'atorguen. Es concedeixen dos guardons per cicle. El jurat valora i té en compte la presentació i la qualitat de les obres literàries presentades d'acord amb les normes establertes.

3.3.3. Concurs de disseny gràfic: agenda escolar

A través de la iniciativa del concurs de disseny gràfic de la coberta i contracoberta de l'agenda escolar, els estudiants poden desenvolupar i aplicar en context real una sèrie de competències clau majoritàriament associades al disseny gràfic, alhora que els alumnes participen com a individus creatius i crítics, en un projecte real que no només és una creació personal, sinó un element visual i una identitat corporativa que acompanyarà el dia a dia dels estudiants al llarg del següent curs escolar.

Des del punt de vista pedagògic, promou habilitats de resolució de problemes i pensament crític car els estudiants han de considerar diversos elements del disseny, com els colors, les formes, la tipografia i la composició, per tal d'aconseguir un producte final que sigui visualment atractiu i funcional. A més, aquest procés implica la recerca i el desenvolupament d'idees, així com la capacitat de reflexionar sobre com una imatge pot sintetitzar i representar l'esperit de l'institut.

Aquest concurs es realitza en col·laboració amb l'AFA, fet que enriqueix el projecte amb una dimensió comunitària i col·laborativa i promou el sentiment de comunitat i pertinença.

El concurs es convoca conjuntament amb els concursos literaris de Sant Jordi, coincidint en dates durant tot el procés, i hi pot participar tot l'alumnat del centre. Una comissió de docents fa una preselecció de treballs i l'elecció final la realitzen els membres de l'AFA, que és qui en fa l'edició.

Cada any es revisa l'impacte de la proposta en funció de la presentació i qualitat dels dissenys d'acord amb les normes del concurs, la participació de l'alumnat i valoració que en fa el professorat i l'AFA.

3.3.6. Concurs Divendres a l'Esprint

Divendres a l'Esprint, tot un matí de reptes, misteris, enigmes, problemes científics, artístics i literaris i tot això en equip i a l'esprint de tot l'alumnat d'ESO. Reptes tecnològics i esportius, contes, portades i problemes científics de tota mena es van entrellaçant al llarg del matí i els diferents equips intenten resoldre'ls de la millor manera possible. El matí es divideix entre els contes a l'esprint on els equips han d'elaborar un conte i

crear-ne la portada i els reptes a l'esprint on els diferents equips han de resoldre tota mena de reptes.

Es premia amb un esmorzar de forquilla a tots els equips guanyadors.

3.3.7. Concurs Disfressa el teu llibre

Dirigit a l'alumnat de 2n d'ESO i organitzat per la Biblioteca de l'Institut, el departament de Visual i plàstica i amb el suport de l'AFA, l'Ajuntament de Barcelona i la biblioteca Sofia Barat. Aquest és un concurs que proposa la disfressa d'un llibre a partir d'un personatge, un objecte, un espai, un sentiment o qualsevol altre motiu que hagi suggerit la lectura del llibre. El termini de presentació d'obres ve marcat per la biblioteca, on s'exposaran, durant un mes aproximadament, les peces seleccionades. En la mostra hi participen diverses escoles i instituts del barri, que comparteixen l'activitat. L'alumnat finalista assistirà a una classe magistral relacionada amb la literatura i la il·lustració, organitzada per la biblioteca.

3.3.8. Concurs Carnestoltes

Cada any, el centre organitza el concurs de Carnestoltes. L'alumnat rep la proposta de la temàtica escollida i, des de tutoria, es treballa perquè com a grup-classe es decideixi una disfressa conjunta. L'alumnat no només ha de posar-se d'acord per fer aquesta disfressa, sinó que també ha de guarnir la seva aula.

D'aquí en surten dos premis, un per l'aula i un per la disfressa. Aquest premi consisteix en un taller de percussió subvencionat per l'AFA.

L'alumnat voluntari també prepara el discurs i les consignes del Rei Carnestoltes.

3.4. Activitats per a tothom: Festes institucionalitzades de l'Institut

Són sis les festes que es desenvolupen al llarg de tot el curs escolar, convidant a la participació de totes les forces vives de l'Institut (alumnat, professorat, famílies, col·laboradors/es...) de forma que tothom s'identifiqui amb la vida del centre.

3.4.1. Festa de Nadal i Pastissos solidaris

El darrer dia de classe abans de les vacances de Nadal, durant el matí, s'organitzen diferents activitats amb la participació de tot l'alumnat i el professorat. Són responsables de les activitats el coordinador d'activitats, la comissió de festes i una part del professorat (sobretot el professorat de música, els tutors i tutores i el professorat de llengües estrangeres). Hi ha actuacions de dansa i cantada de cançons de Nadal en diferents llengües. Com cada any, les diferents participacions d'alumnes donen sentit a les tres Festes de Nadal: una de 1r i 2n d'ESO, una altra per 3r i 4t, i una de Batxillerat.

L'amic invisible: Intercanvis de regals entre els nois i noies de l'ESO. Activitat dirigida des de tutoria.

Venda de pastissos solidaris: L'alumnat de 2n de l'ESO, a partir de l'hora del pati, ven pastissos. Els diners que es recullen en aquesta activitat es donen a una ONG: Arrels.

L'alumnat de 2n d'ESO (voluntaris de cada classe) amb la participació dels alumnes de 1r d'ESO i tothom que ho vulgui, a l'hora del pati del dia de la Festa de Nadal, ven pastissos elaborats amb receptes dels diferents països del món (sobretot dels que tenen llengües que es parlen a les classes de l'Institut: català, castellà, anglès, francès, alemany i italià o d'aquells països dels quals són originaris alguns dels nostres alumnes). Els diners que es recullen en aquesta activitat es donaran a una ONG: Fundació Arrels.

3.4.2. Festa de Sant Jordi

Celebració de la Diada i lliurament de premis dels concursos convocats durant el curs escolar (literaris, de disseny, de llengües estrangeres, literatura científica, Divendres a l'Esprint, Proves Cangur...)

El 23 d'abril, diada de Sant Jordi, a la Sala d'actes de l'Institut es fa el lliurament de premis dels diferents concursos de Sant Jordi. Els caps de departament o el professorat de les diferents matèries lliuren la rosa, un xec regal patrocinat per l'AFA i un diploma. Es llegeixen fragments de les obres guanyadores i es projecten imatges i vídeos. Hi participa tot l'alumnat del centre, des de 1r de l'ESO a 2n de Batxillerat. L'alumnat de Batxillerat nocturn també fa aquesta festa a la tarda.

La decoració del centre per al dia de Sant Jordi es crea des del projecte de Sant Jordi.

3.4.3. Ball de bastons.

Dins del currículum d'educació física s'inclou l'aprenentatge de diferents balls de bastons. L'alumnat de 1r de l'ESO aprèn dos balls ("Processó" i "Jan Petit"), els de 2n d'ESO n'aprenen 3 més ("Airosa", "Acordió" i "La Boja") i a 4t d'ESO són els mateixos alumnes que inventen balls de bastons. Cada dos anys es fa una ballada multitudinària de bastons al carrer Girona coincidint amb la festa major de la dreta de l'Eixample on més de 400 bastoners i bastoneres voluntaris des d'ESO1 a BATX2 i també exalumnes i professorat ballen els balls de bastons. També tenim un conveni amb l'escola Concepció on l'alumnat de 6è de primària ve a l'Institut a aprendre a ballar bastons. Són els alumnes de 2n d'ESO i de 4t que fan de mestres i els ensenyen a ballar.

3.4.4. Festa de Final d'Etapa de 4t d'ESO i 2n de Batxillerat

Al mes de maig, se celebra la festa de final d'etapa del Batxillerat. Hi participa l'alumnat de 2n, les seves famílies i el professorat. Aquesta festa s'organitza amb el suport de les famílies de 2n, l'alumnat de 1r i la coordinadora de Batxillerat. Durant la festa, es llegeixen diferents discursos i hi ha actuacions musicals. En acabar, hi ha un petit refrigeri pels assistents.

A final de curs, uns dies abans del darrer dia de juny, se celebra la festa de graduació i finalització de l'ESO. Aquesta celebració l'organitza l'alumnat principalment. Dies abans, la coordinació de 4t i els tutors i tutores ajuden a crear les diferents comissions que s'encarregaran de la festa (menjar, actuacions, discursos, decoració...) Es convida a tot l'equip docent i al professorat dels altres cursos. Al final de l'acte se'ls fa lliurament d'un diploma que inclou una foto de cada grup-classe i de tota la promoció.

3.4.5. Festa de Carnestoltes

Dijous Gras se celebra la festa de Carnestoltes a l'institut. Durant el matí, es deixa temps a l'alumnat per guarnir la seva aula i disfressar-se. A les 12.30 tot l'alumnat de 1r d'ESO a 1r de Batxillerat baixen al pati i fan coreografies de les cançons que ells i elles han triat. Aquesta activitat fomenta la cohesió del grup. Hi ha un jurat que premia el grup-classe que ha aconseguit la millor disfressa i el millor ball.

3.5. Activitats complementàries dels diferents departaments i sortides i activitats vinculades al Pla d'Acció Tutorial

Durant el mes de juny, els diferents departaments planifiquen les activitats i sortides complementàries per al curs següent. Es fa una distribució d'aquestes perquè estiguin repartides al llarg dels trimestres i no coincideixin amb altres activitats del centre. A més a més, des de la Coordinació Pedagògica, els coordinadors de nivell i els tutors i tutores, s'organitzen les activitats del Pla d'Acció Tutorial.

3.6. Viatges i intercanvis

3.6.1. Cursets d'esquí

El departament d'educació física del centre organitza el curs d'esquí alpí per a l'alumnat de primer de l'ESO i de fons per a l'alumnat de tercer. S'ofereix la possibilitat de conèixer o perfeccionar aquests esports, segons el seu nivell previ. En aquestes sortides l'alumnat es troba en contacte amb la natura, juntament amb els companys i companyes de curs, i poden establir una relació important entre ells al mateix temps que desenvolupar l'esport de l'esquí i altres activitats esportives i socials.

L'alumnat de primer va tres dies a l'estació d'esquí de la Molina i, el de tercer, a l'estació d'esquí de Sant Joan de l'Erm (La Seu d'Urgell).

3.6.2. Viatges: Nord d'Espanya i París.

3.6.2.1. Viatge d'estudis de 4t d'ESO a Astúries

Durant el mes de març, coincidint amb el viatge de 2n de BTX, aprofitant el final de la 2a avaluació s'organitza el viatge final d'etapa a 4t d'ESO. Els darrers anys s'ha escollit el nord d'Espanya (Astúries o Cantàbria). Es tracta d'un viatge que combina activitats esportives (baixada en canoes, senderisme, jocs...) i culturals (visita de diferents ciutats i monuments emblemàtics). Hi participa tot l'alumnat, exceptuant aquells que no hagin complert la normativa del centre durant el curs o en sortides anteriors. Els responsables són la coordinació de 4t d'ESO i els tutors i tutores del nivell, que acostumen a ser els acompanyants. Els alumnes es fan responsables d'animar el viatge (durant les estones d'autocar o després de sopar), de fer de reporters (fotos, explicacions a les xarxes socials) i de fer de guies dels llocs que es visiten. En la prèvia al viatge, es va treballant tot això i també la normativa, que acostuma a ser pactada i consensuada amb l'alumnat. En tornar es fa una valoració de l'activitat per part del professorat i també de l'alumnat en format formulari (valorant des dels aspectes més tècnics i d'organització, com les activitats fetes).

3.6.2.2. Viatge d'estudis a París de 2n de batxillerat

Cada curs es fa el viatge de final d'etapa a París amb l'alumnat de 2n de batxillerat. S'organitza des de la coordinació de batxillerat amb l'ajuda de comissions d'alumnat que s'encarreguen de diverses tasques com, per exemple, fer de guies d'una visita panoràmica, fer de reporters del viatge (gestionar xarxes socials amb documentació gràfica del viatge). Abans de marxar, amb l'alumnat en hores de tutoria, es repassa la normativa i es fan les habitacions i els autocars. A més, es fa una reunió informativa per a les famílies. En tornar, es passa un formulari als alumnes participants en el qual es pregunta activitat per activitat la seva opinió i com ho farien diferent en el cas que la valoració fos baixa. Aquest formulari així com l'opinió del professorat participant es té en compte a l'hora de preparar el viatge del curs següent.

3.6.3. Intercanvis lingüístics: departament d'alemany, anglès, italià i francès.

3.6.3.1. Intercanvi amb le Lycée Ernest Hemingway (Nîmes, França)

L'alumnat de 1r de Batxillerat que cursa francès participa en un intercanvi amb un institut de Nîmes, França. Aquests intercanvis tenen dues fases, una fase de visita i una de recepció de l'alumnat francès. L'alumnat s'allotja a casa de famílies d'alumnat francès. Durant la visita, el centre d'acollida és qui organitza les activitats i visites que faran. Quan ens visita l'alumnat francès, el departament de francès prepara les activitats conjuntes. L'alumnat té la possibilitat de visitar un lloc de parla francòfona, conviu amb una família nativa i pot millorar el seu nivell de llengua.

3.6.3.2. Intercanvis amb Alemanya

Els intercanvis de 3r de l'ESO i 1r de batxillerat a Alemanya es fan entre els mesos de març i de maig. Normalment són d'una setmana de durada. Les ciutats d'acollida són; Berlín, Hamburg o Recklinghausen. El departament d'alemany n'és el responsable.

L'intercanvi és una activitat en què les famílies participen activament i és per això que es fan reunions informatives a l'inici de curs i abans de marxar de viatge o de rebre els companys alemanys. L'objectiu és conèixer millor el país, les seves tradicions, la seva història i maneres de fer i, evidentment, utilitzar la llengua estrangera.

L'alumnat escriu un "diari de viatge" on recull les impressions d'aquesta experiència i fa una entrevista a la família acollidora. Es tracta de compilar anècdotes i curiositats. També ha de confeccionar un "diccionari personal", és a dir un glossari, amb paraules i estructures alemanyes juntament amb llur traducció al català que haurà après. Ambdues tasques s'avaluen.

3.6.3.3. Intercanvi amb Itàlia

L'alumnat d'italià fa d'anfitrió i de convidat d'alumnes italians d'aproximadament la mateixa edat. Tant les famílies dels participants d'aquí com les d'Itàlia acullen l'alumne assignat. Acollir-los significa fer-los sentir acompanyats i cuidats mentre són a casa i procurar-los qualsevol oportunitat per a descobrir la ciutat i la cultura local. L'objectiu principal és la immersió lingüístico-cultural que ofereix l'estada al país on es parla la

llengua objecte d'estudi, però l'intercanvi representa també un aprenentatge de vida (convivència, autoconeixement, amistat...).

L'intercanvi el fan alumnes de 3r i 4t d'ESO perquè, d'una banda, a aquesta edat tenen prou familiaritat amb la llengua, i de l'altra suficient autonomia per a passar una setmana fora de casa amb una família italiana i saber acompanyar el convidat quan és aquí.

3.6.3.4. Intercanvi en anglès amb Düren (Alemanya)

Des del curs 2023-24 el departament d'anglès de l'Institut Jaume Balmes organitza un intercanvi amb el Wirteltor Gymnasium a Düren, Alemanya, per a l'alumnat de 1r de Batxillerat que estudia anglès. En cursos anteriors s'havia realitzat una estada lingüística a Irlanda, però es va considerar que la idea d'intercanvi era molt més enriquidora pel nostre alumnat.

3.6.4. Acampada

Des del departament d'educació física s'organitza cada any una acampada a final de curs amb l'alumnat de 4t d'ESO. Els darrers anys es fa al Pla de Campllong (<http://www.refugimalniu.com/ca/campllong>), al municipi de Meranges a La Cerdanya. L'alumnat ha de preparar un dossier per planificar aquesta activitat (descoberta del lloc a visitar, transport, pressupost, meteorologia, *rogaine* d'orientació, material, primers auxilis, àpats, preparació d'una excursió...), amb l'objectiu d'aprendre a planificar sortides i activitats.

3.7. Joves Eixample

Comptem amb el suport del servei Joves Eixample de l'Ajuntament de Barcelona per informar i orientar l'alumnat sobre temes de diferents àmbits (educació, lleure, mobilitat, salut...) per tal de dotar-los d'eines que els ajudin a prendre decisions de manera autònoma i responsable.

La persona referent del servei instal·la un cop per setmana un punt informatiu a l'hora de l'esbarjo per recollir les consultes, propostes i iniciatives de l'alumnat. I a partir d'una enquesta anual per recollir els seus interessos, facilita informació i fomenta l'accés a activitats i recursos de Barcelona per als joves de 12 a 16 anys, promovent la seva participació en el teixit associatiu juvenil de l'entorn més proper. També dins de l'aula, ofereix xerrades o tallers de grup en el marc de la tutoria. I facilita informació útil a les famílies a través del canal de comunicació de l'institut.

3.8. Activitats esportives: AEE

En general, aquestes activitats es realitzen al llarg de tot el curs i la responsabilitat recau sobre l'equip d'entrenadors i entrenadores de l'AEE. La junta de l'AEE formada per 8 alumnes i exalumnes, 4 professors/es i 4 pares i mares són el màxim òrgan de l'entitat i els encarregats de prendre les decisions oportunes.

Com que l'Institut Jaume Balmes s'ha integrat al **Pla Català de l'Esport a l'Escola**, l'Institut compta amb un professor que coordina des de l'Associació Esportiva de l'Institut als diferents dinamitzadors/es esportius que hi ha al centre i que tenen la funció de dinamitzar totes aquelles activitats esportives (futbol sala, vòlei, CORB...).

En l'àmbit esportiu i organitzades per l'AEE es porten a terme les activitats següents:

3.8.1. Futbol-sala, vòlei, curses d'orientació.

Els entrenaments són guiats des de la coordinació esportiva de l'Institut i els equips d'alumnes participen en les competicions que organitza el CEEB (Consell de l'Esport Escolar de Barcelona) o la Federació catalana de voleibol. Entrenen des de les 15 h a les 22 h de dilluns a dijous i juguen els partits divendres o el cap de setmana tant a l'Institut com en altres instal·lacions (CEM Colom, Sagrat Cor de Sarrià...)

Actualment, tenim uns 30 equips de voleibol (entre alumnes, exalumnes, professorat i pares i mares) i uns 10 de futbol sala.

L'Institut compta amb diversos grups, amb un nombre creixent d'alumnes que hi participen, de **curses d'orientació** (més de 100 participants entre alumnes, exalumnes, pares i mares i professorat). Es fan els dissabtes i diumenges i també entrenaments per qui vol els dilluns a la tarda. Tots aquests participants integren el CORB (club d'orientació i *running* del Balmes) i participen en tota mena d'activitats, curses i trobades arreu de Catalunya i també de l'estat espanyol, on entre d'altres, es participa cada any al CECEO (Campionat d'Espanya de centres escolars d'orientació)

3.8.2. Jornades esportives. Divuit hores de voleibol i les trenta hores esportives (futbol, orientació i voleibol).

A l'hivern, coincidint amb el Carnestoltes es fan les 18 h esportives i al mes de juny es fan les 30 h esportives. Són uns caps de setmana plens d'esport i de bon ambient on alumnes, exalumnes, professorat i famílies participen en els diferents tornejos. Hi participen unes 120 parelles en el 2x2 de voleibol, més de 50 equips en el 6x6 de vòlei i 40 equips en el torneig de futbol sala. També es realitzen les 6 hores d'orientació.

Totes aquestes activitats són organitzades per l'AEE a través del seu equip d'entrenadors i els dinamitzadors/es esportius del centre.

4. AVALUACIÓ DEL PROJECTE

És feina del coordinador d'activitats, la coordinació pedagògica, els coordinadors de nivell i els tutors i tutores recollir totes les avaluacions de les diferents activitats que conformen el projecte per a poder millorar-lo en cursos vinents.

És feina seva que els diferents agents de la comunitat educativa que han elaborat aquest Projecte, professors i professores, nois i noies, pares i mares... segueixin les pautes d'avaluació apuntades en cada una de les activitats, posar-les en comú i poder preveure els canvis i millores de cara al projecte del pròxim curs. És fonamental l'avaluació realitzada pels nois i noies, ja que en el fons la majoria d'aquestes activitats són dirigides a ells, per tant, són l'agent més important a tenir en compte de cara a realitzar possibles modificacions.

